

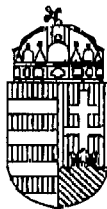
ORSZÁGGYŰLÉS
ELNÖKI TITKÁRSÁG

2016 NOV. 08

Érkezeti: _____

Iktatószám: OE-40 / 927-1 / 2016

Melléklet: _____ darab

Nemzeti Választási Iroda
Elnök

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: B / 12539

Érkezett: 2016 NOV 08.

**A Nemzeti Választási Iroda elnökének beszámolója a 2016. október 2.
napján megtartott országos népszavazással kapcsolatos állami feladatok
m megszervezéséről és lebonyolításáról**

Előadó: dr. Pálffy Iona
a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Budapest, 2016. november

Tisztelt Országgyűlés!

A népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 13. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően a 2016. október 2. napjára kitűzött országos népszavazással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és végrehajtásáról az alábbiakban számolok be.

A Kormány 2016. február 24-én nyújtotta be az országos népszavazás Iránti kezdeményezését a következő kérdésben:

„Akarja-e, hogy az Európai Unió az Országgyűlés hozzájárulása nélkül is előírhasssa nem magyar állampolgárok Magyarországra történő kötelező betelepítését?”

A kérdést a Nemzeti Választási Bizottság hitelesítette, mely határozatot – a bírósági felülvizsgálat keretében – a Kúria helybenhagyta. Az Országgyűlés 2016. május 10-én elrendelte a népszavazást; az ezzel szemben benyújtott panaszokat az Alkotmánybíróság elutasította, így köztársasági elnök úr 2016. október 2. napjára tűzte ki az országos népszavazást. 2008 márciusa, illetve az Nsztv. hatályba lépése óta első alkalommal került sor országos népszavazás megtartására.

I. Tájékoztatás, felkészülés

A népszavazásra való felkészülés során kiemelt jelentőségű volt a választópolgárok, valamint a média képviselőinek pártsemleges, folyamatos tájékoztatása, továbbá a választási szervek megfelelő szakmai felkészítése.

A törvényben előírt választási értesítők megküldésén túl a Nemzeti Választási Iroda – a korábbi választásokhoz hasonlóan – a választópolgárok tájékoztatását közmédiában sugárzott tájékoztatókkal, valamint hirdetésekkel, szavazóköri plakátokkal is segítette. A sajtó, valamint a diplomáciai testületek tagjai számára a Nemzeti Választási Iroda több ízben is beszámolt az előkészületek állásáról, illetve részletes tájékoztatást adott a népszavazásra vonatkozó jogszabályi előírásokról.

Ahogy a korábbi általános választásokon, úgy most is kiadásra kerültek a választási irodák vezetőinek, a külképviseleti szavazás lebonyolítóinak, valamint a szavazatszámoló bizottságok munkáját, felkészülését segítő Választási Füzetek új kiadványai, melyek jelentős segítséget jelentettek a hatékony munkavégzéshez.

Szintén a korábbiakhoz hasonlóan megtörtént a választási irodák tagjainak oktatása a népszavazásra vonatkozó speciális tudnivalókról. Emellett a választási irodák

részvételével megtartott próbák (technikai próba, két főpróba), azok technikai, jogi tapasztalatai is hozzájárultak a választás sikeres lebonyolításához.

A Nemzeti Választási Iroda ezúttal is külön figyelmet fordított a külföldön élő, vagy tartózkodó választópolgárok tájékoztatására, illetve a választás lebonyolításában részt vevő külképviseleti választási Irodák felkészítésére. Az Iroda a külföldön is elérhető közmédlában sugárzott reklámokkal, illetve a külképviseleti választási irodák munkatársai, valamint a sajtó számára Magyarország külképviseleteln tartott tájékoztatókkal is segítette a választópolgároknak, valamint a lebonyolításban közreműködőknek a szükséges információkkal, ismeretekkel való ellátását. Az Iroda külön levélben emlékeztette azokat a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárokat, akik korábbi regisztrációjuk során a szavazási levélcsoomag személyes átvételét kérték, és tájékoztatta őket az átvétel pontos helyéről.

A Nemzeti Választási Iroda folyamatosan működteti a www.valasztas.hu weboldalt, a választások hivatalos honlapját, amelyen keresztül a választópolgárok benyújthatták a névjegyzékkel kapcsolatos kérelmeket, illetve tájékozódhattak a népszavazással kapcsolatos tudnivalókról. A Választási Információs Szolgálatunkon keresztül több mint hétezer választópolgár részére nyújtottunk közvetlenül tájékoztatást e-mailen vagy telefonon.

A területi és helyi választási irodák is információs szolgálatot tartottak fenn, és a központi tájékoztatást a helyi sajátosságokra tekintettel támogatták.

Az országos népszavazás több mint tízezer szavazókörben, valamint 105 külképviseleten történő lebonyolításában a választási szervek több tízezer munkatársa vett részt.

A szavazatszámiláló bizottságokba a Kormány, valamint a kezdeményezés szervezésében részt nem vevő, de országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok 2-2 tagot bízhattak meg. Ennek ellenére összesen csak valamivel több mint 18 ezer delegált tag vett részt e bizottságok munkájában. A 2014. évi országgyűlési választáson a delegált tagok száma meghaladta a 40 ezret.

A Nemzeti Választási Iroda a korábbi évek tapasztalatait is figyelembe véve 8 270 000 darab szavazólap előállításáról gondoskodott. A szavazókörökbe most először biztosítottunk műanyag szavazóurnákat a papír szavazóurnák mellett. A szavazás napján szükséges egyéb kellékek (borítékok, tollak, stb.) is kiszállításra kerültek.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően az informatikai rendszer az országos népszavazás kitűzésétől a jogi eredmény megállapításálg támogatta a választási irodák jogszabályban meghatározott feladatainak ellátását.

II. A szavazás lebonyolítása

1. Résztvételi arány és eredmény

A népszavazáson a választói névjegyzékben összesen 8 272 625 választópolgár szerepelt. Az érvényességhez az Alaptörvény 8. cikk (4) bekezdése értelmében az összes választópolgár több mint felének érvényes szavazata szükséges. A leadott érvényes szavazatok száma összesen 3 418 387 volt, ami a választópolgárok 41,32%-a. A népszavazás tehát érvénytelen volt. Az „igen” válaszra 56 163 választópolgár, míg a „nem”-re 3 362 224 választópolgár adta le szavazatát, azaz az érvényesen szavazók 98,36%-a nemleges választ adott a feltett kérdésre.

A Nemzeti Választási Iroda által kiépített, az adatfeldolgozást végző rendszertől független adatmonitoring rendszerben – a szavazóköri jegyzőkönyvek teljes körű digitalizálását követően – ellenőriztük az eredményeket, aminek keretében összevetettük a jogi eredmény megállapításának alapját képező hiteles, papír alapú jegyzőkönyvek adatait az informatikai rendszerben tárolt adatokkal.

2. Elsőválasztók

Az elsőként választó fiatalokat a választási szervek ez alkalommal is megkülönböztetett figyelemmel kezelték. Minden olyan választópolgár, aki 2014. október 12. és 2016. október 2. között töltötte be a tizennyolcadik életévét és részt vett a szavazáson, a választási bizottságtól hűtőmágnest kapott.

3. Magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok szavazása

A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok levélben adhatták le szavazataikat. A levélszavazás feltétele az előzetes regisztráció, amely folyamatosan zajlik és online módon is kérelmezhető. A regisztrációs kérelmek és fellebbezések elbírálása után a levélben szavazók névjegyzékében 274 627 választópolgár szerepelt.

A részükre megküldött szavazási levélcsomagot 154 145 választópolgár juttatta vissza a Nemzeti Választási Irodához. A jogszabályi feltételeknek 130 356 levélcsomag felelt meg, ami azt jelenti, hogy a levélcsomagok 15,43%-a volt érvénytelen.

4. Szavazás a külképviseleteken

A szavazás napján külföldön tartózkodó, magyarországi lakóhellyel rendelkező választópolgárok a külképviseleteken adhatták le szavazataikat.

Ezzel a lehetőséggel kizárólag azok élhettek, akik a törvényben meghatározott határidőig kérték a külképviseleti névjegyzékbe vételüket. A korábbi általános választásokon már bevált rendszernek köszönhetően lehetőség volt online módon is kérelmezni a külképviseleti névjegyzékbe vételt. Összesen 11 231 választópolgár

kérte, hogy valamely külképviseleten adhassa le szavazatát, közülük 9360-an járultak az urnákhoz. 105 helyszínen a Külgazdasági és Külügyminisztérium 258 munkatársa magas színvonalon látta el a külképviseleti szavazás lebonyolításához kapcsolódó feladatokat. A külképviseletekről érkezett visszajelzések szerint rendben, fennakadás nélkül zajlott le a szavazás.

5. Átjelentkezés

Átjelentkezéssel szavazhattak azok, akik a népszavazás napján lakóhelyüktől távol, de Magyarországon kívántak élni választójogukkal. Az online módon történő átjelentkezés lehetősége e jogintézmény széles körben történő igénybevételéhez is nagy segítséget nyújtott. Összességében 80 005 választópolgár élt az átjelentkezés lehetőségével.

Voltak olyan szavazóköri, ahol az átjelentkezők miatt több mint háromezren szerepeltek a szavazóköri névjegyzéken, azonban a korábbi tapasztalatok alapján a helyi választási irodák megtették a megfelelő intézkedéseket, amelynek köszönhetően még itt sem alakultak ki nagyobb fennakadások, sorban állások a szavazás napján.

III. Gazdálkodási adatok

Az országos népszavazás elrendeléséről szóló 8/2016. (V. 10.) OGY határozat az országos népszavazás költségvetését 4 946,5 millió forint összegben határozta meg. Az NVI lekötetlen korábbi forrásából 500,0 millió forintot biztosított az országos népszavazás költségvetéséhez, a fennmaradó 4 446,5 millió forint összeget a 1348/2016. (VII. 6.) kormányhatározat biztosította. A tényleges kiadásokra vonatkozó összesítő adatok a választásokban részt vevő szervezetek elszámolását követően állnak majd rendelkezésre.

IV. Tapasztalatok, jogalkotási javaslatok

A népszavazás kezdeményezése, majd lebonyolítása során több olyan kérdés vetődött fel a jogalkalmazók részéről, amelyek jogalkotási megoldást igényelnek.

A népszavazási kérdés védettsége megszűnésével és az azonos tárgykörben benyújtott népszavazási kérdésekkel kapcsolatos problémákat részben kezelte az Nsztv.-nek a 2016. évi XLVIII. törvénnyel történt módosítása, de az abban foglalt módosításoknak az Nsztv. egészében történő következetes átvezetését pótolni szükséges. Különösen fontosnak tartom az országos népszavazási kérdés hitelesítésére vonatkozó döntéssel szembeni bírósági jogorvoslati határidőnek a jelenlegi 90 napról történő jelentős csökkentését. Emellett a népszavazási eljárás rávilágított arra, hogy az Nsztv. nem rendelkezik kifejezetten a köztársasági elnök, illetve a kormány kezdeményezésére indult népszavazási eljárásban a kezdeményezők

szerepét, jogait. További kérdéseket vetett fel a kampányköltségekre vonatkozó szabályozás teljes hiánya az Nsztv.-ben, illetve, hogy a Kúria által is megerősítetten az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény az országos népszavazásra nem alkalmazható.

Számos kritika érte a levélben szavazó választópolgárok névjegyzékének naprakészségét, különös tekintettel az elhunyt választópolgárok adatainak kivezetésére. Ezzel kapcsolatban ismételt fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a névjegyzék a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatait veszi át automatikusan a törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén. Az adatok változásának tehát a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban kell megjelennie ahhoz, hogy a névjegyzéki adatok is módosuljanak. A külföldi választópolgárok vonatkozásában ez minden esetben bejelentéssel alapul, azaz a változások átvezetése csak a választópolgár, illetve hozzátartozója aktív közreműködésével történhet meg. E bejelentések sokszor a tényleges változáshoz képest csak késéssel, esetenként valószínűleg egyáltalán nem történnek meg. A gyakorlatban a Nemzeti Választási Iroda részére több mint ötszáz esetben érkezett vissza a szavazási levélcsomag, mert az nem volt kézbesíthető. Ugyanakkor a szavazási levélcsomag személyes átvételét kérő választópolgárok közül – a személyes átvétel kérésének tényéről és az átvétel helyéről tájékoztató levelünk ellenére – végül több mint 25 ezren – ebből csaknem 15 ezren Romániában – nem vették át a levélcsomagot.

MIndezekre tekintettel átgondolásra érdemes egyrészt, hogyan lehetne a levélben szavazók névjegyzékének hitelességét, naprakészségét hatékonyabban biztosítani, másrészt pedig, hogy – a többes állampolgárságot tiltó országok kivételével – indokolt-e fenntartani a levélcsomagok személyes átvételének intézményét.

A levélben szavazással kapcsolatban megállapítható, hogy az érvénytelen iratok aránya továbbra is túl magas, meghaladja a 15%-ot. Az érvénytelenség jellemző okai: anyja neve pontatlan (jellemzően nem a leánykori név szerepel benne), állampolgárságát igazoló okiratának száma pontatlan, a szavazólapot tartalmazó boríték nincs lezárva, az iratcsomagból hiányzik az azonosító nyilatkozat vagy azt a szavazólappal összezárják. Ennek kapcsán javasolható az anyja nevének, mint azonosító adatnak az elhagyása az azonosító nyilatkozatból, a pontos azonosítás ugyanis enélkül is lehetséges. Szintén megfontolandó, hogy az azonosítás során csak a személyi azonosítót, vagy az útlevélszámot lehessen használni, ezek legalább egyikkel ugyanis valamennyi honosított polgár rendelkezik, és egyszerűbb számsorok, mint a honosítási okirat vagy az állampolgársági bizonyítvány száma; egyúttal a feldolgozást is jelentősen egyszerűsíti, meggyorsítja. Az azonosító nyilatkozatnak és a szavazólapot tartalmazó borítéknak a választópolgárok számára egyszerűbb kezelése érdekében pedig javasolható egy olyan megoldás, amely szerint az azonosító nyilatkozat magán a külső borítékon szerepelne oly módon, hogy az – a szavazási irat érvényességének sérelme nélkül – csak a szavazatszámiláló számára lenne olvasható.

Annak érdekében, hogy a névjegyzék zárása és az ezt követő választási irodai feladatok megfelelő időben teljesülhessenek, indokolt, hogy az átjelentkezés határideje jobban igazodjon e feladatok határidőben történő elvégezhetőségéhez. Erre tekintettel javasolható, hogy az átjelentkezésre levélben, illetve ügyfélkapus azonosítás nélkül interneten benyújtott kérelem alapján a szavazás napját megelőző hetedik napig, míg személyesen, vagy ügyfélkapun keresztül a szavazás napját megelőző második nap 12 óráig legyen lehetőség.

A mozgóurnának az arra rászoruló, azt megfelelő határidőben igénylő választópolgárok számára történő eljuttatásának garantálása érdekében indokolt, hogy a mozgóurna iránti igénylések benyújtására a szavazás napján 12 óráig legyen lehetőség, így lehet ugyanis jó eséllyel biztosítani, hogy a szavazatszámiláló bizottságok valamennyi jogos igénylést teljesíteni tudjanak.

V. Zárzó

Az országos népszavazás fennakadások, hosszú sorban állások nélkül, törvényesen, Magyarország Alaptörvényének és a jogszabályoknak megfelelően került lebonyolításra.

A belföldi szavazókörökben leadott szavazatok a szavazás befejezését követő két órával 97%-ban feldolgozásra, az előzetes eredmények pedig nyilvánosságra kerültek. Úgy vélem ez nemzetközi szinten is egyedülálló teljesítmény, ezért köszönetemet fejezem ki a szavazás előkészítésében, megszervezésében és lebonyolításában részt vevő tízezreknek, köztisztviselőnek, közalkalmazottnak, valamennyi választási iroda és választási bizottság tagjának, akik munkájukkal hozzájárultak a népszavazás sikeres lebonyolításához.

Kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy beszámolómat elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 2016. november 7.

dr. Pálffy Ilona
a Nemzeti Választási Iroda elnöke

